

Tiltaksplan for rekruttering av førskolelærere til barnehagene 2009

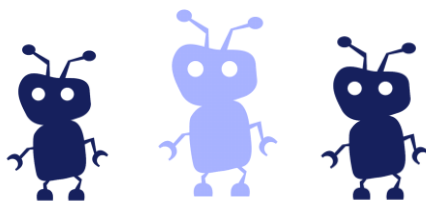
I tiltaksplanen presenteres statlig initierte tiltak for å bedre rekrutteringen av førskolelærere til barnehagene. Planen bygger på *Strategi for rekruttering av førskolelærere 2007-2011*, men er et eget plandokument som skal revideres årlig gjennom strategiperioden på bakgrunn av oppdatert kunnskapsstatus, innhentet rapportering og vurdering.

Departementet har delt tiltakene i fem hovedområder: Rekruttering til førskolelærerstudiet, tiltak i utdanningen og for å hindre studiefrafall, rekruttering fra studiet til barnehagen, sikre at førskolelærere blir værende i barnehagene og stimulere til å få førskolelærere tilbake til barnehagene. Flere av disse områdene støtter opp om hverandre, og de er viktige både med tanke på rekruttering og for å opprettholde et stabilt pedagogisk personale i barnehagene.

I utformingen av tiltakene er det lagt vekt på at de skal være konkrete, handlingsrettede og knyttet til aktører for å synliggjøre ansvar og roller. Hovedfokuset i denne planen er på statlig initierte og finansierte tiltak. Noen tiltak ble igangsatt i 2007 og har blitt videreført. I tillegg vil flere tiltak ha virkning ut over 2009. Det er også lagt vekt på å se på sammenhengen mellom denne strategien og andre tiltak som kan ha betydning for rekruttering av førskolelærere til barnehagene.

Fakta

- Foreløpige tall fra SSB viser at andelen styrere og pedagogiske ledere uten førskolelærerutdanning har gått ned fra 17 % i 2007 til 16,3 % i 2008.
- Antall dispensasjoner har økt fra 2496 (2007) til 3484 (2008).
- Antall ansatte i barnehagene med førskolelærerutdanning har økt fra 24 093 til 26 774.
- Andelen ansatte i barnehagen med førskolelærerutdanning har økt fra 31,7 % i 2007 til 32,9 % i 2008. Andelen ansatte med førskolelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning er 36,6 %.
- Det mangler pr. 15. desember 3103 førskolelærere/pedagoger i barnehagene.
- Tall fra Samordna opptak (SO) viser at søkningen til førskolelærerutdanningen har økt med 15,2 % fra 2007 til 2008. Økningen fra 2006 til 2007 var på 6,8 %.
- Ferdige uteksaminerte førskolelærere har gått ned fra 1435 (2007) til 1365 (2008).
- Opptaket til førskolelærerutdanningen har økt fra 2439 (2007) til 2475 (2008).

Tiltak

Tiltak 1: Arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning rettet mot assistenter

Målområde: Rekruttering til førskolelærerutdanningen.

Handling: Videreføring av prosjekter med arbeidsplassbasert deltids førskolelærerutdanning for assistenter, og utvidelse med nye tiltak.

- Samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune og Høgskolen i Oslo (HiO) om arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning. Målgruppen er assistenter/barne- og ungdomsarbeidere som i dag arbeider i barnehage. Det ble tatt opp 80 studenter i 2008.
- Samarbeid mellom kommuner i Rogaland og Universitetet i Stavanger (UiS) om arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning. Målgruppen er studenter som har praksis fra barnehage og som ønsker å fortsette der mens de tar sin utdanning. Det ble tatt opp 36 studenter høsten 2007.
- Alle høgskoler og universiteter med førskolelærerutdanning har fått tilbud om å søke midler til utvikling og igangsetting av arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning høsten 2009. Målgruppen er assistenter/barne – og ungdomsarbeidere som jobber i barnehage.

Finansiering: KD har i 2009 satt av 4 mill. kroner til videreføring av prosjektet i Oslo, og 2 mill. kroner til videreføring av prosjektet ved Universitetet i Stavanger. I tillegg har departementet satt av 7,5 mill. kroner til utvidede tiltak for arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning fra 2009. Midlene fordeles til høgskoler/universitet på bakgrunn av søknader.

Ansvar/utøver: KD, HiO, UiS, universitet/høgskoler, aktuelle kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2007- 2011, 2009-2013

Tiltak 2: Førskolelærerutdanning for tospråklige studenter/assistenter

Målområde: Rekruttering til førskolelærerutdanningen.

Handling: Det er opprettet et samarbeidsprosjekt mellom høgskolene i Hedmark, Oslo, Bergen, Vestfold og Østfold, Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning og Universitetet i Agder, som har fokus på å utvikle og gjennomføre ulike tiltak for å øke rekruttering og gjennomstrømming av tospråklige studenter i førskolelærerutdanningen. Oslo-området, hvor mangelen på førskolelærere er særlig stor, prioriteres særskilt. Generelt er prosjektet rettet mot utvikling av fagplaner og ekstra tiltak for å støtte de tospråklige studentene både i søknadsprosessen og underveis i studiet, med særlig vekt på støtte i norskfaget. Høgskolene har utviklet lokale modeller som varierer mellom tilrettelagte tilbud i ordinære studier og egne studietilbud for tospråklige. Prosjektet ses i sammenheng med strategiplanen *Likeverdig opplæring i praksis! Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning for 2007-2009*.

Finansiering: KD har satt av 1 mill. kroner til prosjektet i 2009.

Ansvar/Utøver: KD, universitet/høgskoler

Tidsramme: 2007 – 2010

Tiltak 3: Veiledning av nyutdannede førskolelærere

Målområde: Rekruttering fra førskolelærerutdanningen til barnehagesektoren

Handling: KD tildeler midler via Utdanningsdirektoratet til tiltak rettet mot veiledning av nyutdannede lærere i barnehagen, grunnskolen og videregående opplæring. Midlene skal gå til å følge opp igangsatte tiltak og til å starte opp nye.

Finansiering: Tiltaket som er rettet spesielt rettet mot nyutdannede førskolelærere i barnehagen styrkes med 2 mill. kroner i 2009.

Ansvar/utøver: KD, Utdanningsdirektoratet, universitet/ høyskoler, kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2009

Tiltak 4: Øke studiekapasiteten ved førskolelærerutdanningene

Målområde: Øke rekrutteringen til førskolelærerutdanningen.

Handling: Studiekapasiteten innenfor førskolelærerutdanningen økes med 150 heltidsplasser fordelt på høyskolene i Bergen, Oslo, Telemark, Hedmark og Oppland og Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning. I tillegg økes tilbudet med 150 deltidsplasser (75 heltid) i barnehagepedagogikk fordelt på høyskolene i Oslo, Bergen, Bodø og Volda i 2009.

Finansiering: KD har i 2009 satt av 7,5 mill. kroner til nye studieplasser i førskolelærerutdanningen.

Ansvar/utøver: KD, universitet/høyskoler

Tidsramme: 2009

Tiltak 5: Evaluering av førskolelærerutdanningen

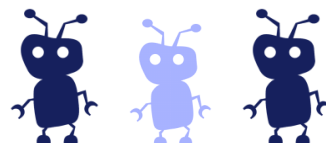
Målområde: Gjøre førskolelærerutdanningen attraktiv, hindre studiefrafall og sikre rekruttering fra førskolelærerutdanningen til barnehagesektoren.

Handling: På oppdrag fra KD satte NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) i gang en evaluering av førskolelærerutdanningen i februar 2009. Evalueringen skal framskaffe best mulig kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av utdanningen, og evalueringen skal særlig legge vekt på profesjons- og yrkesinnretningen på utdanningen. Evalueringen skal omfatte alle institusjoner som gir førskolelærerutdanning, og skal avsluttes i september 2010.

Finansiering: NOKUT finansierer deler av arbeidet innenfor egen ramme. KD har satt av totalt 1 mill. kroner til dette i perioden 2008 – 2010.

Ansvar/utøver: KD, NOKUT

Tidsramme: 2008-2010

Tiltak 6: Regionale rekrutteringstiltak

Målområde: Sikre rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagesektoren.

Handling: Fylkesmannsembeter i pressområder tildeles midler til lokale og regionale utviklingstiltak for å fremme rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagene. Midlene skal gå til utviklingsprosjekter i samarbeid med aktører lokalt, og skal ha fokus på førskolelærerutdanning og etter- og videreutdanningstilbud som kan bidra til å øke rekrutteringen av førskolelærere/pedagoger til barnehagen. Utviklingstiltakene skal rette seg mot rekruttering av førskolelærere i kommunale og ikke-kommunale barnehager, og må involvere kommunen som barnehagemyndighet, barnehageeier og høyskoler/universitet.

Finansiering: KD har satt av 2,5 mill. kroner til dette i 2009.

Ansvar/utøver: KD, fylkesmenn, høyskoler/universitet, kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2008-2010

Tiltak 7: Rekruttering av menn til barnehagene

Målområde: Sikre rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagesektoren.

Handling: Fylkesmennene tildeles øremerkede midler til lokalt arbeid med likestilling i barnehagen. Midlene skal benyttes til informasjons- og erfaringsformidling knyttet til rekruttering av menn til arbeid i barnehage, og støtte til lokalt utviklingsarbeid rettet mot praksis. I tillegg har høyskoler/universitet fått støtte til etablering av rekrutteringsteam i fylkene, og det er satt av statlige midler til barnehager med 20% menn som er blitt godkjent som demonstrasjonsbarnehager.

Finansiering: KD har til sammen satt av 3,1 mill. kroner til dette i 2009.

Ansvar/utøver: KD, fylkesmenn, kommuner, barnehageeiere og universitet/høyskoler

Tidsramme: 2008 – 2010

Tiltak 8: Fagprofilerte PUB-studier – videreutdanning for førskolelærere

Målområde: Bidra til å beholde førskolelærere i barnehagen og utvikle barnehagen som lærende organisasjon.

Handling: Alle høyskoler og universiteter med førskolelærerutdanning har fått tilbud om å søke midler til videreutdanning i pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen, med spesielt fokus på utvalgte fagområder. Utviklingsarbeidet skal styrke førskolelærernes kompetanse i arbeid med fagområdene, og i tilrettelegging av utviklingsarbeid i egen barnehage som involverer barn og voksne. Organisering av studiet skal skje i samarbeid med barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet.

Finansiering: KD har satt av 6 mill. kroner til dette tiltaket i 2009.

Ansvar/utøver: KD, universitet/høyskoler, kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2009 - 2010

